
ФУНКЦІЇ ТЕРМІНУ НА ЗАНЯТТЯХ ESP (ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSE) ДЛЯ СТУДЕНТІВ КОРАБЛЕБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

УДК 378.147:811.111

Сорокіна Т. М. (Sorokina T. M.)

Національний університет кораблебудування ім. адмірала С.О. Макарова

Розглянуто особливості перекладу термінів кораблебудівної галузі. Рекомендуються різні прийоми та засоби проектного навчання, які є стимулом до мовлення та сприяють оволодінню технічною термінологією.

Ключові слова: *англійська мова, термінознавство, технічна термінологія, інформаційні технології, метод проектів.*

There are considered the features of the translation terms in shipbuilding. The different methods and techniques are recommended which are stimulus to speech and promote active mastering of the ESP.

Key words: *technical terms, English language, terminology, method of design, information technology.*

Терміном називається спеціальне слово або словосполучення, що вживається для точного вираження поняття з будь-якої галузі знання – науки, техніки, суспільно-політичного життя тощо. У сучасний період великий інтерес викликають проблеми галузевих термінологічних систем, розширення їх меж, збільшення кількості компонентів, які входять до них.

Науковий або технічний текст з будь-якої тематики містить спеціальні терміни той або іншої тематики. Е.Ф. Скороходько розрізняє три групи термінів, які функціонують у межах одного тексту: інтрагалузові, тобто спеціальні терміни тієї галузі, якій належить конкретний текст; екстрагалузові, тобто спеціальні терміни інших галузей, та загальнонаукові, загально технічні та міжгалузові терміни.

Тема дослідження – з'ясування особливостей перекладу інтергалузової групи термінів з англійської мови у кораблебудівної галузі. Насамперед це розгляд специфіки технічного перекладу, який передбачає використання

спеціальної літератури, а також практичне використання термінів у конкретній галузі, особливо для виконання проектних робіт на заняттях ESP (English for Special Purpose) студентами кораблебудівного університету, де має місце переклад технічної документації, документів, актів тощо.

Існує багато дослідницьких робіт стосовно перекладу технічної термінології, але недостатньо розкрито проблему перекладу специфічної термінології, зокрема кораблебудівної, не розроблено систему правил, які могли б допомогти студентам при перекладі специфічної суднової термінології [2].

Актуальність теми пов'язана з розробкою рекомендацій щодо поліпшення праці студентів, які здійснюють проектну роботу, під час якої вони працюють виключно з технічною тематикою, яка має специфічну суднову термінологію при перекладі з англійської мови на українську або навпаки.

Практична цінність статті пов'язана із формуванням навичок роботи з технічними довідниками, посібниками, судовими документами.

Теоретична значущість даної статті полягає у визначенні загального поняття "термін" та його ролі в технічному (в даному випадку морському) тексті.

Мета дослідження – дослідити особливості передачі англійських термінів.

Предмет дослідження – особливості передачі англійських кораблебудівних термінів.

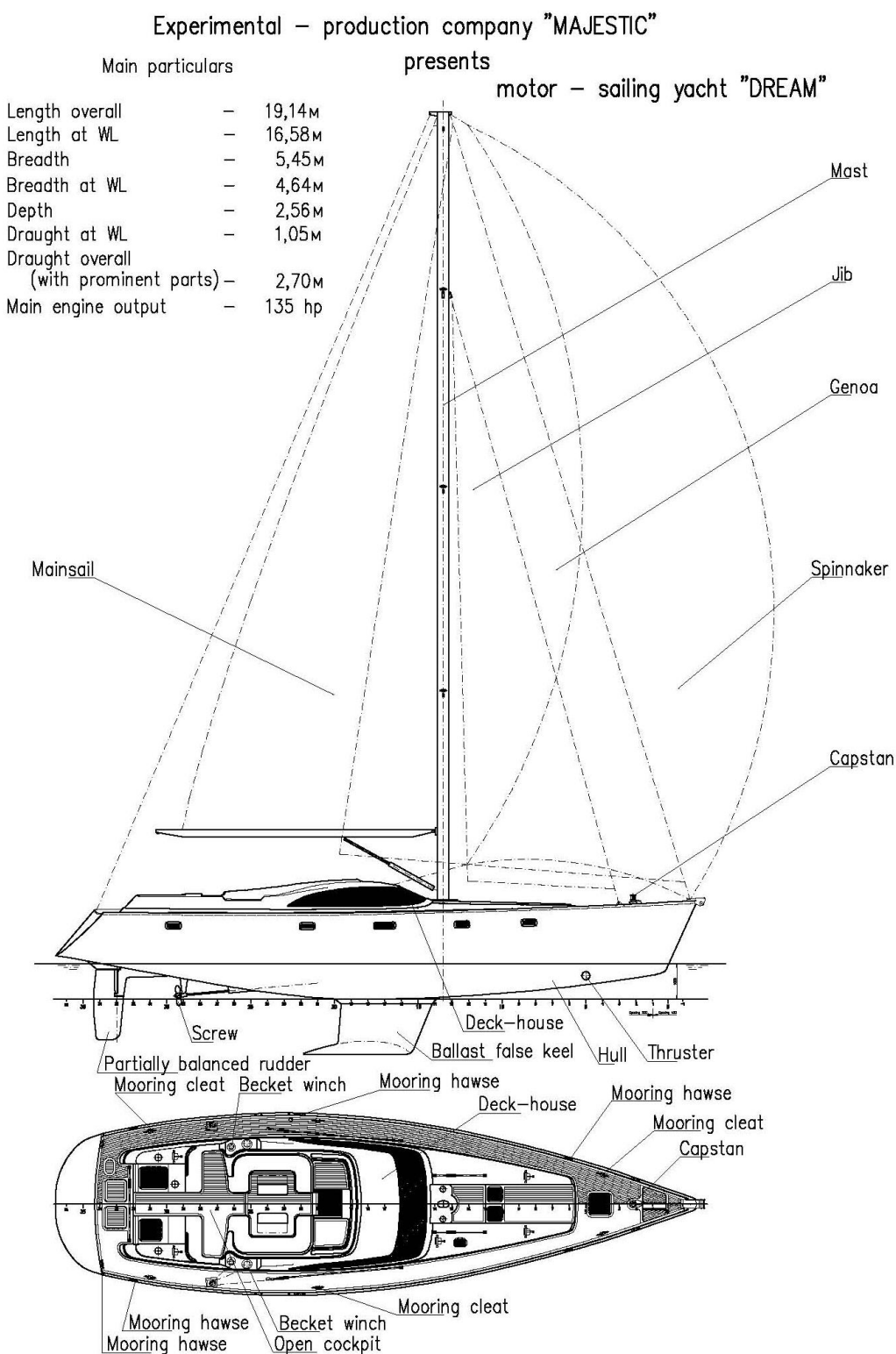
Об'єкт дослідження – суднова термінологія, що використовується при виконанні проектних робіт студентами технічних спеціальностей.

Для досягнення поставленої мети необхідне вирішення наступних завдань:

- визначити поняття терміна;
- з'ясувати методи перекладу судових термінів;
- надати пропозиції щодо перекладу технічної лексики.

Матеріалом дослідження стала проектна робота експериментально-виробничої компанії з побудови яхти [4], яку проводили студенти машинобудівного та кораблебудівного факультетів (рис. 1). Зроблена спроба визначити особливості перекладу специфічних термінів морської тематики, були

вибрані системи баз даних AutoCard, Lloyd's Register [5] для того, щоб представити інформацію в структурованому вигляді.

корпус – hull; відкритий кокпіт – open cockpit; рубка салону – deck-house; баластний фальшкіль – false keel; полубалансирний руль – partially balanced rudder; шпиль – capstan; швартовний ключ – mooring hawse; швартовна утка – mooring cleat; підрулююче обладнання – thruster; гребний гвинт – screw; щогла – mast; стаксель – jib; грот – mainsail.

Рисунок 1. Motor-sailing yacht "Dream"

У процесі виконання роботи стало зрозуміло, що технічна термінологія – це сленг, значення якого треба знати, розуміти та вміти правильно застосовувати. Однією з основних труднощів при виконанні проектної роботи виявилось те, що технічні та науково-технічні тексти, з якими працювали студенти насичені термінами, скороченнями і позначеннями [8]. Це вимагало від студентів не тільки відмінного знання технічної термінології мови оригіналу, але й знання адекватної української (російської) термінології. У деяких випадках потрібно було вивчення літератури схожої тематики для більш точного перекладу базового матеріалу.

Таким чином в рамках проектного підходу було виявлено наступні вимоги до терміну:

1. Термін повинен бути абсолютно однозначним та специфічним.
2. Структура термінів повинна виражати зв'язок між поняттями.
3. Термін повинен бути коротким.

У процесі перекладу термінів у проектної роботі зроблено 2 етапи:

- 1) з'ясування значення терміну у контексті;
- 2) переклад значення його рідною мовою [1].

Висновки:

Найбільш складними для перекладу є терміни, які мають різні значення навіть в одній галузі (кораблебудівної), переклад здійснюється шляхом відбору варіанта-аналога, який найточніше передавав би значення терміну у залежності від слів, які з'єднанні специфічною тематикою [3].

У ході дослідження виявлено, що терміни кораблебудівної тематики мають такі самі шляхи передачі з англійської мови на українську, як і всі інші терміни. Головною проблемою перекладу таких термінів є їхня багатозначність всередині самої кораблебудівної галузі.

З цієї причини найбільшу практичну значущість при перекладі технічних текстів має еквівалентний переклад термінології. А саме, визначення англійських термінів українською мовою вимагає знання тієї галузі, якої

стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання кораблебудівної термінології рідною мовою.

Література:

1. *Арнольд И. В.* Лексикология современного английского языка. – М., 2003. – 341 с.
2. *Бархударов С. Г.* О значении и задачах научных исследований в области терминологии: Сб. Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. – М.: Наука, 1970. – С. 9.
3. *Борисова Л. И.* Основні проблеми науково-технічного перекладу. – М.: МГУ, 2003. – 208 с.
4. Иллюстрированный военно-технический словарь. – М.: Воениздат, 1968. – 230 с.
5. *Лысенко В. А.* Новый русско-английский морской технический словарь. – М., 2006.
6. *Леонтьев Е. П.* Школа яхтенного рулевого. – М., 1974.
7. *Фаворов П. А.* Англо-русский кораблестроительный словарь. – М., 1967.
8. *John Mckay* Anatomy of the ship <http://mirageswar.com/>
9. Outline specification, Sweden FKAB Project No.05255 Tanker for chemicals and oil.